

Nem akartam én semmit, ültem a fotelban, kezemben a telefonnal, hogy felhívom, és boldog új évet kívánok neki, mindössze ennyit, még csak sejtetni sem szerettem volna vele, hogy kíváncsi vagyok, milyen az élete az új férfi mellett, egyszerűen csak mondani akartam neki, hogy szerencsés, boldog új esztendőket kívánok, esetleg megvártam volna, hogy ha akarja, ő is elmondja a maga jókívánságait nekem, de többet nem, még azt sem, hogy esetleg megkérdezze, én hogy vagyok, semmi értelme nem lett volna belekezdeni, úgyhogy én tényleg csak annyit szerettem volna, hogy belemondom a telefonba a jókívánságomat, megvárom, amíg válaszol rá, és utána mindjárt el is köszönök, de nem így történt. A legjobb szándékkal hívtam fel, és megint rosszul sült el minden, ugyanúgy botrány lett a vége, mint annyiszor, mint amikor még együtt voltunk. Akkor is hiába igyekeztem, a legjobb szándékom ellenére sem tudtam megfelelni neki.

Semmi különös nem történt pedig, mondom, ültem a fotelban, kezemben a telefonnal, tárcsáztam, csengett egy darabig, aztán föl is vette, én meg abban a pillanatban a lábam elé nézek, és meglátom azt a sárgás tócsát a fehér márványlapon, hirtelen nem jön ki hang a torkomon. A vonal túlsó végén beleszól a telefonba, Tessék! Pontosan tudom, ezt mondta, Tessék!, nem azt, hogy halló vagy igen, hanem kellelten, fásult hangon egyszerűen csak ennyit, hogy Tessék!, mint valami főnöki titkárságon, ahol a titkárnő ezrével fogadja a telefonhívásokat, ráadásul a főnöke is jól leteremtette az imént.

Ültem, egy pillanat alatt felpattant a szemem, mintha ki akarna ugrani a helyéből, a másodperc törtrésze alatt átfutott bennem, hogy mi történt, láttam magam előtt azt a sárga tócsát a kövön, hallottam a hangját a telefonban, hogy Tessék!, és hirtelenjében válaszolni se tudtam. Meglepetésemben, mérgemben vagy szégyenemben, nem tudom, mert mindhárom közrejátszhatott, hiszen nagy nehezen végre elszántam magamat, hogy felhívom, nyugalmat erőltetek magamra és a hangomra, nem érzetetem vele, hogy bármi is bántana, fesztelenül, felszabadultan, csengő hangon belemondom a kagylóba, hogy Szerencsés, boldog új évet kívánok!, megvárom, amíg válaszol, elmondja a maga jókívánságát, esetleg válaszolok, ha megkérdezi, hogy vagyok, mondom, hogy jól. Ha netán kérdezne, majd érzetetem vele, hogy ennyi és nem több, nem kuncsorgás, egyszerű tiszteletadás vagy odafigyelés, bárkit felhívhat az ember egy újévi köszöntés erejéig, ürügy vagy hátsó szándék nélkül, magáért a köszöntésért, és punktum. De mégis minden másképp történt.

Virgács kutyánk, a szálkásszűrű tacsó még a házasságunk első évében került hozzánk. Befogadtuk, mert a gazdája kidobta, elkergette, nem várta meg, hogy visszajöjjön a hajtásból, ki tudja, mi történhetett vele, mindenesetre napok óta ott csatangolhatott szegény az erdőben, mert olyan csapzott volt a bundája, hogy szinte föl se

lehetett ismerni, micsoda. Olyan volt, mint egy csúf kis patkány, két-három bordája eltörve, csupa seb és karmolás a teste, csak a fogai fehérlettek meg a nyelve rózsaszín lett, abból látszott, meg a nedves kis orrából, hogy semmi komolyabb baja nincsen, azon kívül, hogy elveszett, és kétségbeesetten keresi a gazdáját.

Akkor csapódott mellénk, amikor indultunk volna föl az erdőbe. Kiszálltunk az autóból, és a parkolóban ott termett a lábunknál, aztán egész úton követett bennünket, folyton néztünk hátra, jön-e még, aztán egy idő után már nem követett bennünket. Föllélegezve állapítottam meg, hogy visszament, talán mást választott, olyan valakit, aki lefele megy, villant át bennem, vagy igazából talán nem is érdekelt, mi lesz a sorsa, mindenesetre szerettem volna elhárítani magamról a terhet, hogy nekem most egy állat sorsáért felelnem kelljen. Keveset beszélünk út közben, amúgy sem szoktunk beszélgetni az erdőben, mindenesetre most még szokásosnál is kevesebbet, és szóba se hoztuk azt a kutyát, mintha mind a ketten tudnánk, hogy érdemesebb kerülni ezt a témát, mert súlyos lelkiismereti kérdést feszegetnénk, ha most akár egy félmondatral is utalnánk rá.

A parkolóig vezető úton mind a ketten hallgattunk, visszafelé ugyanúgy, mint jóformán végig az erdőben, ahol mégsem telepedett ránk a hallgatásnak az a fullasztó csöndje, amely körbevon minden feszült némaságot, mint valami bura vagy üvegharang, hanem ott időnként még felszabadultan ott is tudtunk lenni azon a kiránduláson, arra figyelni, amire éppen érdemes, nem lebegett folyton előttünk annak a szerencsétlen kutyának a képe. Ez a viszonylagos nyugalom csupán addig tartott, amíg el nem indultunk visszafelé, aztán minél közelebb értünk a parkolóhoz, annál sikeresebb lett a csönd, a tehetetlen hallgatás csöndje, amelyben csak a lelkiismeret beszél, de az is befelé, miközben roszog a zúzott kő a lábunk alatt az úton.

Szinte tudtam, éreztem, hogy ott lesz még az a kutya. Pontosabban reménykedtem is, hogy valaki időközben megszánja, meg vártam is, hogy mi lesz, mintha sejtettem volna, hogy a sors akarja úgy, hogy velünk jöjjön, mert szinte fellélegeztem, amikor megláttam lobogó fülét, nyitott pófája mellett oldalt lifegő nyelvét, ahogy szalad felénk, néz ránk azzal a kétségbeesett, mégis reménykedő pillantásával, amivel később is annyiszor levett a lábamról, és akkor én már magamban eltökélem, lesz, ami lesz, ezt a kutyát vinni fogjuk.

Ő is tudta, érezte, hogy mit gondolok, mert elszántan meglódult mellettem, nagy határozottan megkerülte a kocsit, és beült a volán mögé. Oda útban én vezettem, a visszaút neki járt, így szólt az egyezés kettőnk között, akárhova mentünk, mindig felváltva vezettünk.

Rám se nézett, de tudtam, hogy magában mosolyog, mert rám akarja hagyni a döntést, mintha kedvezni akarna férfiúi hiúságomnak, hogy én mondhatom ki a végső szót, mert mindig ezt tette, kis dologban és nagyban egyaránt. Eléggé átlátszó módon hagyta rám az utolsó szó kimondásának jogát, sokszor el is szégyelltem magamat, főleg idegenek előtt, mert azt hittem, mindenki számára napnál világosabb, hogy ezt most kötelességből vagy szánalomból teszi, mondván, hogy mégiscsak én vagyok a férfi, ő meg a nő.

Ült tüntetőleg a volán mögött, várta, hogy beszálljak, összehúzta száját, megfeszült minden arcizma, nem nézett se jobbra, se balra, várta, hogy mitévő leszek, én pedig megálltam a vezető melletti ülés ajtaja előtt, kinyitottam, és kicsit félreálltam, mint amikor valaki illedelmességből kinyitja valaki előtt az ajtót, és várja, hogy a hónalja vagy az alkarja alá nyúlva besegíthesse az utasát, aztán ránéztem a kutyára, nem szóltam neki, csak a szememmel intettem. Kissé oldalra húzódtam, hogy legyen elég helye, pedig akkor is bőven lett volna helye, ha nem állok félre, inkább talán csak azért tettem, hogy ő is észrevegye, szavak nélkül mutattam neki, hogy mennyire ura vagyok a helyzetnek.

Azt a visszautat nem felejttem el. Mintha két, teljesen más ember ült volna a kocsi-ban, mint aki nemrég az erdőben kirándult. Ugyanazt a ruhát viselték, ugyanúgy néztek ki, mint az erdőben az a kettő, de mégsem ugyanazok voltak. Egymás szavába vágva fecsegtünk, mint diákkorunkban, amikor buliélményünket meséltük közös barátunknak, aki már előre kuncogott magában, mert tudta, hogy egymást túllicítálva beszélünk, és elhallgatjuk a lényegét, mert a leglényegesebb elem persze mindig rejtve maradt, mintha minden hétpecsétes titok lenne, ami közvetlenül ránk vonatkozik, legföljebb utalhatunk rá egy-egy cinkos összenézéssel, hadd irigykedjen az a harmadik, de finoman, nem zavaróan, mint amikor a harmadik félnek már-már terhessé válik a párok közti intimitás. Most ugyanúgy beszélgettünk, közben én féloldalasan ülve, félig előrehajolva vakargattam a kutya füle tövét, de rá se néztem, mintha a másikkal érzékeltetni akarnám, hogy csak őrá figyelek, közben a megszo-kott mozdulattal jár az ujjam, a kutya két füle közül tovább a nyakára, két oldalról megállok a tarkó alatti izomkötegen, aztán elindulok visszafelé.

Hová lett az a két izomköteg Virgács nyakáról, és háová lett a mi cinkos kacintásunk, ezen is elgondolkodhattam volna, miközben tárcsáztam, hogy boldog új évet kívánjak neki, a történetek ellenére is akár. Nem is igazán jó ez a kifejezés, hiszen mi történt? Semmi, csak elváltunk, ő elment, én maradtam, Virgácsal együtt abban a lakásban, ahol húsz évet leéltünk egymás mellett. Így vagy úgy, de leéltük, és az utolsó tíznek Virgács is tanúja lehetett.

Ő akarta, hogy Virgácsnak nevezzük. Nem tudom, hogy jutott eszébe, talán mert Mikulás környékén találtuk, bár akkor azt mondta, olyan görbe kis virgácsai vannak, én nem is értettem, egyszerű ásólábai vannak, kotorékebb, a mellső kettő görbe, erős, a két hátsó gyengébb, de virgácshoz semmiképp nem hasonlít. Meg is jegyeztem, erre azt válaszolta, próbált sok nevet, és legjobban a Virgácsra hallgatott. Még a nevét is elvesztette szegény kiskutya, ezt is hozzátette, és közben mérhetetlen szájalom ült az arcán, mert mindenkit nagyon tudott sajnálni. Hamar megesett a szíve minden elesett emberen, állaton, sokszor meg is könnyezte, ha a tévében ilyesmiről beszéltek.

Miközben tárcsáztam, Virgács nyakán járt a kezem, mint akkor, a kirándulás után a visszaúton, amikor nem is a kutyára néztem, hanem végig őrá, oldalról figyeltem, ahogy vezet, ahogy félszemmél rám-rám sandít, miközben sebességet vált, vagy előzés után visszaáll a sávjába, közben úgy tesz, mintha a kutyát nem is látná, pedig én

tudom, hogy repes a szíve az örömtől, ahogyan az enyém is, csak nem akarja kimutatni, mert talán el sem akarja hinni, hogy beleegyeztem. Föllélegeztem, hogy beszállt a kutya, de ő nem vette észre rajtam, mert amikor félreálltam, és kinyitottam előtte az ajtót, kelletlen fintor jelent meg az arcomon, mint aki azt gondolja, ha akarsz, szállj be, ha magadtól velünk jössz, akkor jöhetsz, mert én bizony nem kényszerítelek. Volt ilyen kimondatlan egyezség közöttünk, tudtuk, mikor mire gondol a másik, a hallgatólagos egyezség pedig arról szólt, hogy senkit nem kényszerítünk semmire, mindenki szabad ember, azt teszi, amit jónak lát, ez kettőnkre nézve érvényes volt, végig a húsz év alatt, én pedig a kutyára is ugyanezt értettem.

Így aztán akkor sem tiltakoztam, amikor bejelentette, hogy elmegy, összepakolja a legszükségesebb holmiját, és elköltözik. Nem marasztaltam, csak bólintottam. Nyeltem egy nagyot persze, mert sose gondoltam volna, hogy meg is teszi. Mondani ugyan sokszor mondta, az utolsó időkben egyre gyakrabban, amilyen sűrűn csak kifakadt, annyszor. Tehetetlenségében rám zúdította minden keservét, mintha én tehetnék róla, hogy ilyen rosszul megy a szekér, mintha én lennék a felelős mindenért, még a válságról, a járványról, sorozatos munkahelyi balhékról, meg a siralmas közállapotokról is én tehetnék.

Ültem akkor is a fotelban, talán éppen ugyanebben, amelyikből most felhívtam, az olvasófoteljában, mert lába alatt a számolyával ő szokott benne olvasni, de ezt sem vitte el, azt mondta, itt hagyja nekem, csak a számolyt viszi el, én úgysem használom, neki viszont úgy kényelmes, ha fölteszi rá a lábát olvasás közben, nekem pedig mindegy, hol olvasok, eldőlhetek a kanapén is, mert én fekvésem alszom el a könyvön, ellentétben vele, ha lefekszik, másfél oldal után garantáltan elalszik. A fotel maradt, meg még sok minden más is a bútorok, a konyhai eszközök meg a könyvek közül, a felét sem vitte el annak, amit vihetett volna, azt mondta, az új lakásban nem fér el, pedig nem igaz, tudom, hogy azért nem vitte el, hogy ne kelljen a velem eltöltött húsz évre emlékeznie, és én ebben nem is találtam kivétnivalót.

Virgács marad, ezt is ő mondta ki, én meg bólintottam, tudtam, csak ő veszít azzal is, ha a kutya nálam marad, most még nem érzi, de később majd rájön, mennyit veszített, nem csak a kutyát, hanem egy fél életet szinte, mindent, amiben ez a kutya mellettünk volt, akár jó, akár rossz volt is, mert mind a kettő emlék, akárhogy vagyunk is most, mégiscsak volt egy közös életünk.

Itt ültem hát a fotelban, tárcsáztam a számot, Virgács nyakán volt a másik kezem, egy pillanatra engedtem csak el, amikor ő a vonal túlsó végén fövette, és beleszólt a telefonba, hogy Tessék! Mindig így szólt bele, ki nem ejtette volna a száján, hogy Halló! Olyan idegen a fülemnek, nem magyar szó, nem is így kell kiejteni, utálom, mondta mindig. Nem volt kibékülve vele, úgyhogy mindig úgy szólt bele a kagylóba, hogy Tessék!, mint egy titkárságon, ahol a főnököt kapcsolják, ahol naponta százával fogadják a hívásokat. Meghallottam a hangját, abbahagytam a kutya simogatását, és dőltem volna hátra a fotelban, hogy mégse görnyedten szóljak bele, mert másképp cseng a hang, ha kihúzza magát az ember, és abban a pillanatban észrevettem a lábam előtt azt a kis tócsát.

Virgács még be sose pisilt. Nehezen ugyan, de mindig kikéretőzött, jelezte, ha ki kell mennie, egyszerűen beállt az ajtóba, és várta, hogy kiengedjék. Olyan megható volt látni. Sokszor eszembe jutott, oktalán állat, mennyire megtanulta a rendet. Állt ott az ajtóban jámboran, mint a birka, amikor lassan elérkezik az idő, és nyílik a karám ajtaja. Virgács várta, hogy kiengedjem, ha esetleg nem vettem észre, mert a lakás másik végében voltam, akkor hangosan vakkantott egyet. A vakkantásából rögtön tudtam, hogy szeretne kimenni, nem úgy szólt, mint amikor valaki elment a lakás előtt, akár idegen, kutyás vagy postás, olyankor mindig másképpen vakkantott. Éppen csak jelzett, aztán elhallgatott, és várt türelmesen. Ezért csodálkoztam most, hogy hogy az ördögbe pisilhetett be, mikor végig ott ült a lábamnál, én vakargattam a füle tövét, a nyakát tapogattam, ahol régen olyan izmos volt, amikor még tudott rendesen rágni, mostanra azonban elsorvadtak azok az izmai, lesóványodott a nyaka, nehezen tudott volna már megbirkózni a nagy cupákokkal, mint annakidején, amikor hozzánk került.

Ahogy észrevettem azt a sárgás tócsát, akkor rögtön bele kellett volna szólnom a telefonba. Abban a pillanatban kellett volna határozott hangon mondanom, hogy szia, boldog új évet kívánok, ahogy az elején elterveztem. Semmi mást, csak ennyit, még akkor sem, ha ő válaszol, mondja, hogy köszönöm, neked is, és ha utána nem kérdez semmit, akkor egyszerűen elköszönök, mondom, hogy szia, aztán leteszem, ha pedig esetleg kérdez valamit, mondjuk, hogy telt a szilveszter, akkor válaszolok, csendesesen, békésen, nyugalmasan, vagy valami hasonlót, de nem kérdezek vissza. Akármilyen bárdolatlanságnak tűnjön is, nem kérdezek vissza. Elhatároztam, de nem így történt.

Magam sem ismertem föl a hangomat, ahogy nagy sokára beleszóltam a telefonba. Olyan rekedt, hollóvarttyogáshoz hasonló, mély torokhang jött ki belőlem, mintha gellert kapott volna útközben. Nem is tűnhetett megformált hangnak, hanem inkább valami reszelős nyögésnek, mintha letörtek volna egy pudvás nyárfágat, ami még szilárdan állt a helyén, nem is látszott rajta talán, hogy beteg, csak amikor rátámaszkodtak, akkor szakadt le azzal a tompa, süket reccsenéssel.

Nem tudom, mit gondolhatott rólam. Kijelezte a számot a készüléke, tudta, hogy én vagyok a vonal innenső végén, úgyhogy nem volt szükség rá, hogy bemutatkozzam. Ne szórakozz velem!, csak ennyit mondott, és lecsapta a kagylót, én meg hápogtam magamban, hirtelen azt sem tudtam, mihez kapjak, tegyem le a telefont, és menjek a felmosóvödörért, vagy tárcsázzak újból, kérjek elnézést, hogy félreértés volt, ne haragudj, bepisilt a kutya, abban a pillanatban vettem észre, amikor beleszóltál a kagylóba, különben meg csak boldog új évet akartam kívánni, semmi mást, tényleg elnézést, de Virgács a tizenöt év alatt, amióta velünk, illetve amióta az elmúlt három évben velem van, még sosem csinált ilyet.

Az idegesség, gondoltam, az idegesség teszi, és néztem a kutyát, azon törtem a fejemet, vajon érezte-e, hogy vele beszélek, megérezte-e rajtam az idegességet, mert előtte úgysem tagadhatnám le. Talán azt is megérzi, ha a hangommal játszom, az állatnak van egy hatodik érzéke, nem olyan, mint az emberé, nem is tudhatjuk, pontosan

milyen, csak sejtjük, tudományosan sosem igazolhatjuk, mert műszerekkel nem mérhető, számokkal nem kifejezhető, mégis létezik, számtalanszor tapasztalhatjuk.

Virgács idegességében bepisilt. Vállalta helyettem, mert nekem kellett volna valamilyen testi tünetet produkálnom, hiszen sosem hagyott hidegen, ha beszélnem kellett vele, utána mindig felszökött a vérnyomásom, megemelkedett a pulzusom, mert arra a kis időre, amíg telefonon beszélünk, nyugalmat erőltettem magamra, de utána napokig százat vert a szívem és kétszáz volt a vérnyomásom.

Virgács átvállalta tőlem az idegességet, ezzel a gondolatral álltam föl a fotelból, és indultam el a felmosóvödörért, azzal az eltökélt szándékkal, hogy feltörölöm a tócsát, visszaülök a helyemre, és tárcsázok megint, mintha mi sem történt volna, mintha az a nyögésszerű hang el sem hagyta volna a torkomat.

Félreértettél, ezt is mondhatnám neki, talán örülne, jobban örülne neki, ha őt igazolnám, mindig szeretett győztesen kikerülni helyzetekből, a vitáinkban is mindig annyira biztos volt a saját igazában, mindig az ő feltevése lehetett csak helyes, szinte remegett, ha véletlenül nem ismertem el.

Tudom, mire gondolt. Úgy látszik, elég szűkös a hangszínskálám, de ezt a rekedtes, hollóvartyogáshoz hasonlítható hangot tudom csak kibocsátani akkor is, ha az öröm tetőfokára hágnak, akkor is, ha meglepetésemben elakad a szavam. Ezúttal félreértették. Hiába, nem láthatta, amit én láttam, úgyhogy talán jobb is, ha meghagyom a félreértésben. Ha hagyná is, hogy végigmondjam, akkor sem hinné el, hogy Virgács miatt történt az egész, ennyire megöregedett, izgalmában bepisil, mint kis-korában, mikor hozzánk került. Maradjon csak meg a hitében, hogy még mindig ilyen mélyen érint, ha beszélnem kell vele, és legfőképpen pedig hogy Virgács kutyánk még mindig ugyanaz az az ugribugri, eleven kis bohóc, aki volt, amikor ő itt hagyott bennünket.